

Tulajdonképpeni valóságos értelemben Istenben lenni annyit jelent, mint a világot úgy tekinteni, mint Istennek egy megjelenési formáját. Aki e világban él, az Istenben él. Akár elismerjük, akár nem, mi benne élünk, mozgunk és vagyunk. Benne gondolkozunk, érzünk, cselekszünk, remélünk, álmodunk és halunk meg. Istenből kilépni annyit jelentene, mint a világból kilépni.

Miről ismerhető fel az, aki Istenben él, mozog és van?

Arcáról. Az így érző ember arca nyugodt, az élet viharai nem dűlják föl, valami csodálatos fény árad róla. Talán csak a festők látják és tudják ezt igazán ábrázolni.

Szavából. Aki Istenben gyökerezőnek érzi életét, ajkán viseli nevét. Istent emlegeti szüntelen. Reggel nevével ébred, ha elpihen, neki mond köszönetet.

Cselekedeteiből. Aki Istenben él, törvények szerint él, aki Isten nélkül, gátlástalanul. Aki Istenben él, magában hordja az Ő képét, s ez szabályozza cselekedeteit, megakadályozza a rossz elkövetésében.

Isten a jóság maga, aki benne él, jóságban él. Isten igazság, béke, szeretet, teremtő fejlődés: aki Istenben él az igazságban, békességben, szeretetben, fejlődésben, tökéletesedésben él. Igazán élni csak Istenben lehet. Benne vagyunk „elemünkben“, mely éltet és fenntart. Próbáljunk hát olyan szépen és természetesen élni Istenben, mint a rózsza a napfényben, mint a virág a tavaszban! Amen.

ÖNISMERET

2Kor 13,5

Az embert az állattól az különbözteti meg, hogy képes tudatosan megismerni környezetét. Az embert emberré a tudatos ismeret teszi. Az állat is képes a megismerésre, de ismerő képessége nem tudatos. Az állat elméjében, mint tükörben jelenik meg a környezet képe, de ő mit sem tud erről. Az emberi elme is tükör, de olyan, amely tudja, hogy a megismerés műveletét végzi.

A megismerés, az ismeretszerzés velünk született, ösztönös vágy gyümölcse, s korán, már csecsemő korban jelentkezik. A másféléves kisgyermek már megtanul járni. Körbejár a szobában, mindent megfog, lehúz, feldönt. Nem kártékony ez, amint sokan hiszik, hanem a megismerni akarás. Hódító úton van: meg akarja ismerni környezetét. Ami a kisgyermek életében néhány év alatt megy végbe, az az emberiség életében évezredekre nyúló folyamat. A kisgyermek fejlődése megismétlődése az egész emberi fejlődésnek.

A fejlődés mai fokán az ember igen sok mindent ismer. Minden ismerete egy-egy külön tudományágat teremtett. Ismereteket gyűjtött az égitestekről, ezek összegezése a csillagászat. Ismereteket gyűjtött a természet jelenségeiről: megjelent a természettudomány, fizika, vegytan. Az élet titkait az élettan, testünket az anatómia, az orvostudomány vizsgálja. A lélek tudománya a lélektan, Istenről való tudásunkat a teológia foglalja össze.

Az ember szüntelen tágitja ismeretkörét. Az ismeretszerzés két irányba történik: a végtelenül nagy világ és a végtelenül kis világ irányába. Minden területet meghódít az emberi ismeret. Mégis vannak elhanyagolt területek is. Nemcsak a tengerek mélyére gondolok, nemcsak az atomszerkezetekre, nemcsak az agyvelő sejtjeinek még felderítetlen titkaira: nem ezek a legkevésbé ismert területek. A legkevésbé ismert terület az ember számára maga az ember! Ismerjük az „egyek ma-

gasságát“, a „tengerek mélységét“, az anyag titkait, de a legkevésbé önmagunkat ismerjük. A régi térképeken a még feltáratlan területek neve: „terra incognita“... Ilyen „terra incognita“ önmaga számára a legtöbb ember. Csoda-e ha az emberi nem legjobbjai szüntelenül követelték az embertől, ismerje meg önmagát! Szokratész s a delfói templom egyaránt ezt kérték: „Ismerd meg önmagadat!“ Textusunk is erről szól.

Azt az erőfeszítést, amely az ember megismerésére irányul, önismeretnek hívják. Az önismerésben általában két hibát szoktunk elkövetni: Van, amikor többnek tartjuk magunkat, mint amennyik valóban vagyunk. Van, aki erősnek képzelet magát, pedig nem az. Van, aki okosnak, jónak, szépnek, vallásosnak véli magát, képességeit túlértékeli, eltúlozza. Kitermelődik benne egy felsőbbrendűségi érzés, mások felett állónak érzi magát. Innen már csak egy lépés az önteltség, a gőg, a zsarnokoskodás. Az ellenkező eset az, amikor valaki kevesebbnek ismeri magát: gyengének, betegnek, lustának, gyávának, butának, rossznak, hitetlennek. Képességeit leértékeli, lefokozza. Kitermelődik benne a kisebbségi érzés, a csökkentéértékűség, s ez megbénítja, félnkké, gyávává teszi.

Van egy német közmondás: az önismeret kötelező! Nagy bölcsesség rejlik ebben a kijelentésben, sajnos, nem mindenki szívleli meg. Sokan vannak, akik másokat ismernek, de saját magukat nem, vagy tévesen. Kitérően jellemzik embertársaikat, de ha önmagukról kell beszélniök, zavarba jönnek. Könnyebb másokat megfigyelni és megismerni, magunkkal szemben elfogultak vagyunk.

Az önismeret szempontjából három embertípus különíthető el. Van, aki egyáltalán nem törekszik önismeretre. A legtöbben rosszul ismerik önmagukat: vagy többnek, vagy kevesebbnek képzelik valóságos lényüket. Nagyon kicsi azoknak a száma, akik a valóságnak megfelelően ismerik magukat. Hogyan érhetjük el azt, hogy közéjük soroltassunk? Az önismeret útjának több állomása van:

1. Önvizsgálat. Amikor valakit meg akarunk ismerni, sokáig figyeljük, vizsgáljuk. Magunkkal is ezt kell tennünk: ez a befelé nézés. Este, ima után vizsgáljuk meg: milyenek voltunk aznap? Általában milyenek vagyunk?

2. Mások véleménye. Mindenki figyel, vizsgál minket is. Jézust is érdekelte, kinek mondják őt az emberek. Van, aki semmit sem ad a mások véleményére. Van, aki szösz szerint elfogadja azt. Helyes ezen a két úton egyszerre járni. Egyaránt számoltartani, mit mondanak az emberek rólad és mit tartasz te magadról.

3. A vallásos ember mindehhez még hozzáteszi: mit gondol, mit tart rólam Isten? Számára Isten véleménye a fontos, a döntő. A helyes keresztény önismeret e többlet által valósul meg, e három együttes kérdés függvénye: milyenek látom magam, milyenek tartanak az emberek, mi a véleménye rólam Istennek!

A helyes önismeret kötelességünk. Parancsként könyveljük el naponta: „ismerd meg önmagadat!“ Segítsük egymást őszinteséggel a helyes megismerésben s erre neveljük gyermekeinket, unokáinkat is! Ámen.

TÜRELEM (1)

Lk 13, 6—9

Fiatal lelkész koromban megkértem a vallásórára járó növendékeket, írják meg, miben tartják nagynak szüleiket, mit csodálnak meg bennük? Érdekes dolgokat írtak a gyermekek. Volt, aki szülei szorgalmát csodálta, azt, hogy a hajnallal